

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon Interurban 115

Cena inseratov: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrti stran
Din 350.—, Mali oglasi be-
sesta Din 1.—, stalnim popust

Radič-Pribičevičevi upi.

Radič in Pribičevič sta se onemogočila s svojim oviranjem resnega parlamentarnega dela na najvišjih mestih. Popolno osamljenost uvidevata sama. Da bi ne prodrlo prepričanje o neuspešnosti Radič-Pribičevičevega rušenja sedanje vlade med hrvatski narod, se poslužujeta vseh mogočih izmišljotin, ki naj dajo neukemu ljudstvu upanje: Radič in Pribičevič sta moža bodočnosti!

Časopisje seljačko demokratske koalicije se poslužuje v zadnjem času vesti o nezadovoljnosti nekaterih vplivnih radikalov s sedanjo vladno zvezo. Glavna nezadovoljnejša v sredini radikalne stranke bi naj bila bosanski radikal dr. Srškič in Boža Maksimovič, ki je bil svojčas notranji minister in ki je prisilil Radiča na kolena in v Beograd.

Dr. Srškič in Maksimovič sta po trditvah Radiča in Pribičeviča proti sodelovanju z Davidovičevimi demokrati, ker bi bila zveza radikalov s seljačko-demokratsko koalicijo cenejša in trajnejša. Moč dr. Srškiča med radikali v Bosni se je razblinila v nič pred dobrim tednom. Radič vesti, da je Srškič glavni steber struje za sodelovanje radikalov z Radičem in Pribičevičem, so sklicali bosanski radikali sestanek, na katerem so se izrekli vsi za sestav sedajne vladine večine pod Vukičevičem. Če bi bil dr. Srškič tudi res kaj spletkaril proti Vukičevičevi vladi, je po omenjeni izjavi osamljen in bi njegovo rovarjenje tudi za prihodnost ne pomenilo — nič!

Da bi eden glavnih Radičevih nasprotnikov Boža Maksimovič izpodrival Davidovičeve demokrate in jih skušal nadomestiti s seljačko demokratskimi koalicijonaši, je presneto neverjetno!

Upanje na Srškiča in Maksimoviča je ničevno in že precej obrabljeno. Najnovejši Radič-Pribičevičev adut je proslava desetletnice ujedinjenja. Desetletnica bi se naj obhajala ali na Vidov dan 28. junija, ali na praznik ujedinjenja 1. dec. 1928. Ob priliki desetletnice bi se naj izvršilo slovesno kronanje kralja. Za proslavo desetletnice je neobhodno potrebno sodelovanje Hrvatov v vladi. Po trditvi opozicije naj bi zblížala Radiča in Pribi-

čeviča z radikali ne Vukičevič, ampak že poprej omenjena Srškič in Maksimovič, ki spadata v krog radikalnih centrumašev.

Iz ravnokar beleženega je jasno kakor beli dan, da hoče seljačko demokratska koalicija v vlado. Opozicije ni porinilo v krog vlade razgrajanje ter razbijanje v parlamentu, ne spletke z nezadovoljnostjo med vplivnimi radikalnimi prvaki. — zadnji up sta proslava desetletnice uje dinjenja in kronanje kralja!

Ali bo pripomogla desetletnica ujedinjenja seljačko demokratski koaliciji do sodelovanja v vladi, je drugo vprašanje. Vsekakor je do 28. junija ali do 1. decembra 1928 še precej dolgo in v teh mesecih se lahko zgodi marsikaj in mogoče še ta čudež, da bo srečala enkrat pamet vplivnejše radičevce!

Ako bi se vršila proslava desetletnice ujedinjenja pod razveseljivim dejstvom bratskega sodelovanja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni vladi, bo zastopnica Slovencev SLS ta sporazum pozdravila kar najbolj prisrčno!



Bira, bira, to je ona beseda, ki vzbudi v nasprotnikih največ nevoščljivosti. Bira namreč vzdržuje duhovnike med ljudstvom, če ne povsod, pa po večini naših krajev. Treba je zato storiti vse, da se onemogoči duhovniku živeti med kmetskim ljudstvom, pa ga bodo lahko izrabljali liberalni mogotci. Ker je bila bira celo v narodni skupščini v razpravi in so seveda nam nasprotni listi to kost godelali kot lačen pes, so se tudi naši možje v nedeljo popoldne o tem pogovarjali.

»Pa je res grdo«, je pripomnil bivši radičevce, »da morajo duhovniki od hiše do hiše kot berači, da jim dajemo živčaja!«

»Nič ni tako«, se je oglasila vmes gospodinja. »Gospod nas pri tej priliki obiščejo in mi vsi farani se smatramo kot ena velika družina, duhovnik pa je naš skupni dušni oče. Zdi se mi, da imajo kakor pravico pri naši mizi, saj skrbje za nas vse, za deco in odrasle in za bolnike. Pri vseh naših družinskih dogodkih so-

delujejo, pri veselih in žalostnih. Kadar dajemo biro, se mi zdi, da se oddolžujemo za to, da ni duhovnik bil z nami pri mizi. Če spada k nam v družino, spada tudi k mizi!«

»Ti to s svojega gospodinjskega stališča tako razumeš«, je dejal gospodar, »a mi možje bomo stvar premislili z gospodarskega stališča. Sam Radič se je ugriznil v biro. Zakaj? Gotovo zato, ker pravi, da je najboljši katoličan, le »popov« ne mara. Torej je pristen liberalce. Ti namreč so »dobri« katoličani, toda brez maše, brez zakramentov, brez cerkve, brez krščanskega nauka v šoli, sploh brez duhovnika. Njemu ni bilo za stvar gospodarskega značaja, saj drž. proračun je s tem le še manjši, če je bira. Njemu je bilo za to, da bi s tem udaril slovensko duhovščino. Kramer je to bolj odkrito povedal: Bira naj se prepove, kmetje naj plačajo državi kapital, ki obsega toliko vrednost, da se bo iz obresti lahko plačevalo duhovnika.

Možje, naj vam nekaj povem! Bral sem zgodovino in vem, kako so napravili liberalci pred kakimi 150 leti s Cerkvijo. Cerkev je imela velika premoženja. Iz tega premoženja so se vzdrževali duhovniki, vse bolnišnice, vse hiralnice, vse šole, tudi visoke šole, so se zidale cerkve, pa kake cerkve! Liberalci so pa rekli: To bo vse država vzela in bo že ona skrbela za duhovnike, cerkve, bolnišnice in šole. In res je vzela. Ko pa so tista velika posestva prodajali, so se vršile take goljufige, da za tisti kapital skoro nič ni ostalo. In država ni vzdrževala več duhovnikov, Cerkev jih sama tudi ni več mogla, ker ni imela posestev, tedaj je ljudstvo začelo za duhovnike prispevati z biro. Po nekod je še zdaj iz tistih časov pisana bira. Tu pa tam so liberalci pozneje zopet vplivali na ljudi, češ, odkupite biro. Pa so jo odkupili. Denar je šel v državne blagajne, obresti pa so se porazgubile, da zopet nič ni bilo in kmetje sami so se odločili za prostovoljno biro!

Tam, kjer je pisana bira, se lahko takoj odkupi. Toda, kako bo fara zbrala za državno blagajno svojih 200.000 Din čistega denarja? To bi bil pogubonosen udarec za kmeta. Pa recimo, da bi to na kak način spravili skupaj. Denar pojde v Beograd. Kdo garantira, da bodo obresti res prihajale nazaj za vzdrževanje našega duhovništva? Vem za fare, kjer so radičevci že poskusili z odkupom bira, pa so se blamirali, ker so ljudje sprevideli, da to ni tako lahko in ne gre tako gladko, ker država zahteva kapital v gotovini!

»Kaj pa tam, kjer je prostovoljna bira« je vprašal sosed.

»Tam, kjer je prostovoljna, pa nikogar nič ne briga, najmanj pa Radiča in naše